

Rondetafelgesprek Economische gevolgen en handelingsperspectief naar aanleiding van de ontwikkelingen in Iran – 16 april 2026 Olof van der Gaag (voorzitter NVDE)

Nederland wil een sterke, concurrerende economie met voorspelbare energiekosten. De economische weerbaarheid van Nederland begint bij het verminderen van onze afhankelijkheid van dure en instabiele fossiele import. Een verduurzaamd energiesysteem is vrijwel immuun voor prijsschokken in aardolie en aardgas, zo laat een [recente studie van TNO](#) zien. Oranje-groene energie van eigen bodem hoeft niet door de Straat van Hormuz. Huishoudens en bedrijven stappen over van duur en instabiel aardgas, benzine en diesel naar duurzame energie. De industrie elektrificeert, onder meer met grootschalige warmtepompen. We gaan rijden op Nederlandse wind- en zonne-energie met elektrische auto's, bestelauto's en vrachtwagens. We gaan verwarmen met bijvoorbeeld warmtepompen en geothermie. Flexibiliteit halen we onder meer uit opslag en groen gas. En we gebruiken energie veel efficiënter. Voer geen generieke compensatie of prijsplafonds in, maar pak de oorzaak aan: investeer in oranje-groene energie én energiebesparing voor prijsstabiliteit, concurrentiekracht en verdienvermogen.

Het verminderen van onze afhankelijkheid van aardgas en aardolie maakt ons weerbaar

In 2024 heeft Nederland voor [56 miljard euro](#) aan fossiele brandstoffen geïmporteerd voor binnenlands gebruik. Bij de huidige prijzen maken we dit jaar 77 miljard euro over. Elke euro die we blijven uitgeven aan fossiele import is een euro die we niet investeren in onze eigen economie. De NVDE heeft in kaart gebracht hoe we versneld onze afhankelijkheid van aardgas en aardolie kunnen verminderen. De vraag is niet of het technisch kan; de echte vraag is of we willen wachten tot we tijdens de volgende crisis wéér zeggen: 'waren we maar eerder begonnen'.

- **Tien miljard kuub minder aardgas binnen vijf jaar is mogelijk.** Tussen 2021 en 2023 daalde het Nederlandse aardgasverbruik al van ruim 40 naar 30 miljard kuub per jaar. Met gerichte maatregelen kan Nederland opnieuw een vergelijkbare stap zetten. In ons [spoedplan voor minder aardgas](#) stellen we 19 maatregelen voor. Zo zijn er grote besparingskansen bij bedrijven, die zich binnen vijf jaar terugverdienen. Zoals thermische isolatie, LED-verlichting, het vervangen van elektromotoren en het inregelen van apparatuur.
- **Minder aardoliegebruik door onder meer elektrisch rijden, deelmobiliteit en openbaar vervoer.** Voer een subsidie in voor lease of koop van tweedehands elektrische auto's en maak het ov en elektrische deelauto's aantrekkelijker middels fiscale en/of prijsprikkels.

Ondernemers willen van aardgas en diesel af – help hen vooruit met energiebesparing en duurzame energie

Veel bedrijven(terreinen) willen elektrificeren en overstappen op schone energiebronnen, gedreven door hoge en onzekere prijzen van fossiele energie. Er liggen grote kansen om de energiekosten van bedrijven te verlagen door energiebesparing, slim energiemanagement en duurzame energie. [De vraag naar duurzame oplossingen groeit door de energiecrisis inmiddels fors bij bedrijven en huishoudens.](#)

- **Geef meer ruimte voor wind- en zonne-energie.** Lokale zon- en windproductie vervangt dure gasgestookte opwek, helpt files op het elektriciteitsnet te omzeilen en is essentieel voor woningbouw, verduurzaming van

bedrijventerreinen en economische groei. In combinatie met opslag en onderlinge levering kunnen én willen bedrijven uitbreiden en verduurzamen, zelfs wanneer zij vanwege netcongestie geen zwaardere aansluiting op het stroomnet kunnen krijgen.

- **Bouw door aan warmtenetten, duurzame warmtebronnen en flexibele duurzame energie.** Investeer in collectieve warmtenetten en zorg voor passend financieel instrumentarium voor duurzame warmtebronnen, zoals geothermie en bodemenergie. Zorg voor een effectieve bijmengverplichting voor groen gas per 2027.
- **Zorg voor stabiel, betrouwbaar en toereikend overheidsbeleid:** bied langjarige investeringszekerheid voor huishoudens, bedrijven, energiegemeenschappen en decentrale overheden. Zorg voor voorspelbare en passende normering, voorspelbare en ruime subsidieregelingen en toegankelijke financiering voor burgers en bedrijven. Houd bijvoorbeeld het budget voor de VEKI, NIKI, EIA en OWE langjarig op peil.
- **Verlaag de energiebelasting op elektriciteit.** De overstap van aardgas naar elektriciteit (elektrificatie) zorgt voor lagere kosten en energiebesparing. Ondersteun huishoudens en bedrijven om energieverbruik te verplaatsen naar rustigere uren en breng lokale vraag en aanbod beter samen door onder meer slimme aanstuurbare apparaten.
- **Groene Europese rentekorting via de ECB:** een stijgende rente remt op korte termijn misschien de inflatie, maar maakt ook de energietransitie als structurele oplossing voor ‘fossilflatie’ duurder en moeilijker. Een groene rentekorting voor duurzame energieprojecten lost dit probleem op.

Versnel de uitvoering: 2 jaar praten, 2 jaar bouwen & een vrijstelling van stikstofregels

Vergunningprocedures lopen vaak op tot 8 jaar of langer en het stikstofslot zit de bouw van projecten in de weg. Oplossingen voor netcongestie en de bouw van duurzame energieprojecten duren daardoor veel te lang.

- **Sneller bouwen: 2 jaar praten, 2 jaar bouwen.** Een nieuwe studie van Arcadis laat zien dat de energietransitie tot 75% sneller kan binnen bestaande regels, door meer risicobereidheid, gezamenlijk urgentiebesef en het parallel doorlopen van de processtappen.
- **Energie(-infrastructuur)projecten lopen vertraging op of kunnen niet doorgaan door stikstofregels.** Dat is wrang: de (tijdelijke) uitstoot van stikstof tijdens de bouw is een fractie van de stikstofwinst tijdens de levensduur van een duurzaam energieproject. Het European Grid Package biedt ruimte aan lidstaten om voor de bouw van energie-infrastructuur een uitzondering te maken op de stikstofregels.

Investeer in energie- en klimaattechnologie als strategisch domein

De rapporten van Peter Wennink en Mario Draghi laten het potentieel van Nederland en Europa zien om juist op het gebied van schone technologieën een wereldwijde koploper te worden. In 2023 heeft de energietransitie voor 30% van de Europese economische groei gezorgd. Versterk de rol van de energietransitie als economische kracht.

- **Neem de energietransitie als apart werkspoor op in de opdracht van de Ministeriële Taskforce Toekomstige Welvaart & Verdienvermogen.** In de opdrachtbrief aan de Taskforce wordt benadrukt dat “een innovatief klimaatbeleid en duurzame economische groei twee kanten van dezelfde medaille zijn”. Ook wordt energie- en klimaattechnologie benoemd als een strategisch domein binnen het industriebeleid. In het rapport-Wennink wordt bovendien terecht het investeren in technisch geschoold talent als cruciale factor benoemd.
- **Door vraagcreatie ontstaat een structurele markt voor duurzame producten.** Europa kan alleen met China en de VS wedijveren als we schone productie en circulariteit centraal stellen. Vraagcreatie is hiervoor een haalbare en cruciale sleutel: voor zowel verduurzaming als concurrentievermogen.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De aangesloten bedrijven zijn actief in hernieuwbare elektriciteit, warmte en gassen en in duurzame mobiliteit, de gebouwde omgeving en de industrie. De activiteiten voor duurzame energie bij 1.600 aangesloten bedrijven vertegenwoordigen nu al een omzet van ruim € 43 miljard en bijna 200.000 werknemers in Nederland.